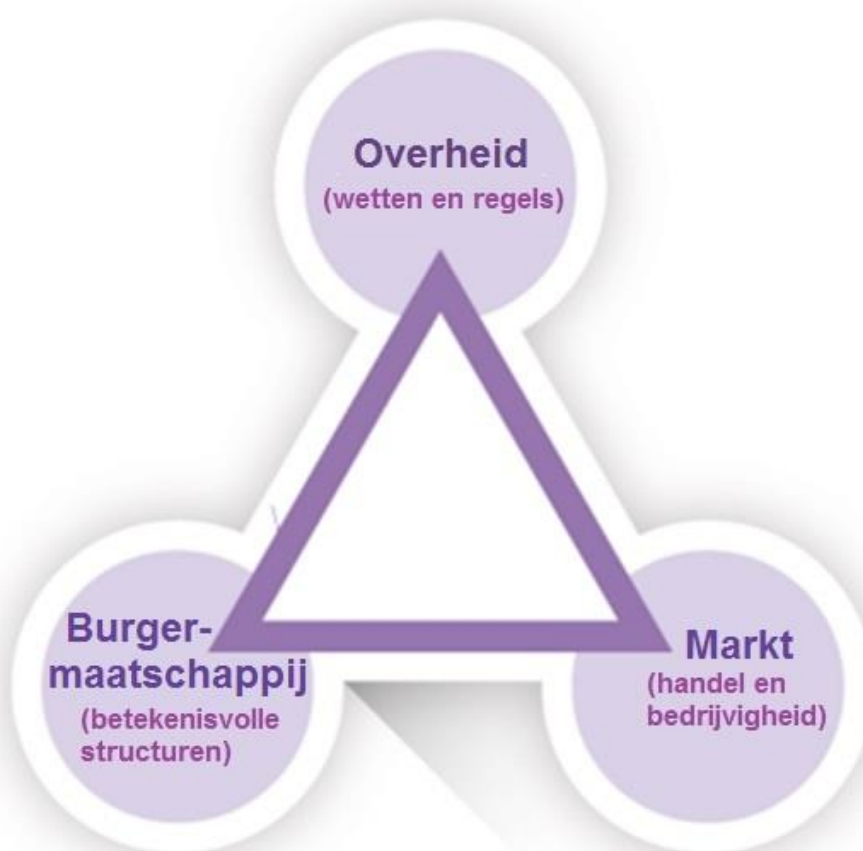

De democratische driehoek

De drie actoren overheid, burgermaatschappij en markt staan onderling met elkaar in verband, want ze zijn actief in een en dezelfde samenleving. Wat de ene actor doet, kan daardoor invloed hebben op de andere twee actoren of een van die twee. Dit onderling verband wordt in beeld gebracht met de zogenaamde democratische driehoek (Zijderveld, 1999).

De driehoek en uw langetermijnbeleid

Als u goed voor ogen heeft wat de invloed is van bepaalde activiteiten binnen de markt of van de overheid, kunt u daarop anticiperen. In die zin is de democratische driehoek een instrument dat u kan begeleiden in het denken over de samenleving en over de mogelijke invloeden op uw organisatie, vooral op de lange termijn. Het kan u dus helpen bij het vormgeven van uw langetermijnbeleid.

ONDERDEEL VAN
www.pep-eboek.nl,
De praktische gids voor
organisaties die met
vrijwilligers werken

UITGEGEVEN DOOR
PEP Den Haag
www.pepdenhaag.nl
070-3024444

Overheid

Als u bijvoorbeeld weet dat er een gemeentelijk beleid aan zit te komen dat minder inzet op sport en sterk zal snoeien in sportsubsidies, weet u dat u als voetbalvereniging een probleem krijgt. U kunt dan bij de pakken neer gaan zitten of u kunt actie ondernemen. Als subsidies wegvallen, kunt u zich bijvoorbeeld richten op de markt en op zoek gaan naar nieuwe sponsors. Als u weet dat de gemeente binnen twee jaar subsidies wil afbouwen, kunt u al op zoek gaan naar sponsors. U kunt dus voorbereid de toekomst ingaan door de effecten van gebeurtenissen binnen de gemeente voor uw organisatie in kaart te brengen. Maar ook intern zou u actie kunnen ondernemen. U kunt de contributie verhogen, nog meer inzetten op het werken met vrijwilligers, een goedkopere deal sluiten met de verhuurder van de velden etc.

Maar het kan ook anders. Stel dat u met uw stichting actief bent op het gebied van activiteiten voor ouderen. U weet dat de lokale overheid gedurende de volgende collegeperiode sterk wil inzetten op bestrijding van eenzaamheid onder ouderen. Dan kunt u al gaan nadenken over de uitbreiding van uw activiteiten. Of u kunt aan een beleidsplan beginnen te schrijven waarin u samenwerking met de gemeente vooropstelt. Mogelijk maakt u daarmee kans op extra gelden uit nieuwe subsidiepotjes, waardoor u meer middelen krijgt om uw activiteiten uit te bouwen en dus dichterbij de doelen en dromen van de stichting komt. Naar de toekomst kijken is er dus niet alleen om valkuilen te vermijden, maar ook om kansen te ontdekken.

Markt

Ook kunt u naar de markt kijken. Als u weet dat een nieuw bedrijf zich in uw gemeente zal vestigen, weet u ook dat dit naar naamsbekendheid op zoek zal gaan. Houdt dat bedrijf zich bezig met sportkleding voor vrouwen, en wilt u zich met uw vereniging richten op vrouwenvoetbal, dan zou het van beide partijen wel heel dom zijn om de samenwerking niet op te zoeken.

Een ander voorbeeld is de opkomst van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen. Steeds meer wordt ook van bedrijven verwacht dat ze betrokken zijn bij de samenleving. Zij bieden maatschappelijke organisaties bijvoorbeeld gratis diensten aan om die betrokkenheid uit te drukken. Albert Heijn schenkt gratis koffie in zijn filialen. Buurtbewoners ontmoeten elkaar aan die koffietafel, of de man van de security maakt er een praatje met een eenzame oudere. Ook dat is maatschappelijke betrokkenheid. Dus heeft u een leuk initiatief of idee, dan kunt u daar wellicht een bedrijf aan verbinden. Zeker als de overheid plots geen geld meer voor iets uittrekt, biedt dat bedrijven een kans om hun betrokkenheid vorm te geven. Dat is dan ook een kans voor u!

Gezamenlijke hoofdrol

Het is dus van belang dat u naar de toekomst kijkt en daarbij de drie actoren in het oog houdt, samen én afzonderlijk. Hun onderlinge verbondenheid is groot, waardoor de één invloed heeft op de ander. We geven een voorbeeld waarin ze een gezamenlijke hoofdrol spelen.

In dorp X bestaat een busdienst naar dorp Y. De lokale overheid kan (of wil) deze busdienst niet langer subsidiëren en de vervoersmaatschappij (de marktpartij) weet dat de lijn zonder de subsidie verliesgevend zal worden. Het gevolg is dat de bus niet langer zal rijden. De overheid heeft zich teruggetrokken en de vervoerder kan deze niet meer uitbaten. Plots staan er inwoners op die het van groot belang vinden dat de ouderen uit dorp X in het weekend naar de markt kunnen in dorp Y. Zij richten een stichting op en gaan met vrijwilligers op zaterdag van dorp X naar Y rijden. De gemeente wordt aangesproken op het leveren van een financiële bijdrage die beduidend kleiner is dan de eerder verleende subsidie. De vervoerder wordt dan weer gevraagd om gratis cursussen aan te bieden aan de vrijwilligers. De bus rijdt opnieuw, de stichting krijgt werkmiddelen vanuit de lokale overheid en de vervoerder draagt ook zijn steentje bij. De ouderen kunnen nog steeds naar de markt. Zo hebben de inwoners een probleem opgelost!